

736gRR

exemplaar minister retour
met/zonder opmerking
wel/niet ondertekend
overgedragen a/d. *Slas*
d.d.: 28-0-17 Privacy

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

RUBRICERING

**Directie Stelsel en
Volksverzekeringen**
Taakveld Volksverzekeringen,
WKB en andere SVB
regelingen

Contactpersoon

T 070 333 Privacy
Privacy @minszw.nl

nota

Nota statushouders en alleenstaande ouderkop

Datum
20 juli 2017

Onze referentie
2017-0000117876

Akkoord SG/DG

1 Status nota

Ter informatie

2 Aanleiding

De alleenstaande ouderkop is ingevoerd met de Wet hervorming kindregelingen en heeft tot doel extra inkomensondersteuning te bieden aan alleenstaande ouders met lage inkomens. Eerder hebben wij u geïnformeerd over de positie van statushouders met partner in het land van herkomst. Zij ontvangen in de huidige situatie in eerste instantie de alleenstaande ouderkop omdat zij door de Belastingdienst/Toeslagen (B/T) als alleenstaand worden aangemerkt. Pas op het moment dat de partner in Nederland aankomt wordt voor de B/T duidelijk dat geen sprake was van een alleenstaande ouder en wordt de statushouder met een terugvordering geconfronteerd. Over deze problematiek heeft u eind 2016 een nota ontvangen. U heeft toen, in afwachting van een structurele oplossing, ingestemd met de tijdelijke oplossing "niet terugvorderen van de alleenstaande ouderkop in de bezwaarfase". De B/T stelt zich op een structurele oplossing als voorwaarde voor uitvoering van de tijdelijke oplossing. Omdat de huidige situatie nog geen structurele oplossing biedt, kan de B/T weinig meer doen dan terugvorderingen voorlopig aan te houden. De afgelopen periode zijn mogelijke opties voor een structurele oplossing onderzocht. Aan de overgebleven twee opties kleven voor- en nadelen. Deze nota schetst de stand van zaken in het denken rond deze opties.

3 Beslispunten/advies/beslistermijn

- Ter informatie
- In afwachting van een structurele oplossing, houdt de B/T terugvorderingen vooralsnog aan.

• Kernpunten

- Sinds 1 januari 2015 is met de Wet hervorming kindregelingen de alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget geïntroduceerd.

RUBRICERING

- De alleenstaande ouderkop bedraagt in 2017 maximaal €3076,-. Hiervoor komen ouders zonder toeslagpartner in aanmerking.
- Er zijn statushouders met kinderen waarvan de partner nog verblijft in het land van herkomst. Omdat er geen partner geregistreerd staat met BSN is de statushouder voor de B/T alleenstaand en ontvangt deze de alleenstaande ouderkop.
 - Op het moment dat de partner in Nederland aankomt wordt voor de B/T duidelijk dat geen sprake was van een alleenstaande ouder. Het blijkt dan dat de statushouder niet alleenstaand is en op basis van huidige wetgeving geen recht heeft op de alleenstaande ouderkop terwijl de betrokken statushouder juiste informatie over de burgerlijke staat bij de aanvraag niet kan of kon verstrekken aan de B/T, omdat dat op dit moment uitvoeringstechnisch niet mogelijk is. De B/T kan niet aangeven hoeveel terugvorderingen het betreft, omdat men niet de reden van terugvordering registreert.
 - De B/T houdt momenteel terugvorderingen van mensen die bezwaar hebben gemaakt aan.

**Directie Stelsel en
Volksverzekeringen**
Taakveld Volksverzekeringen,
WKB en andere SVB
regelingen

Datum
20 juli 2017

Onze referentie
2017-0000117876

Oplossingsrichtingen

Er zijn met de B/T, FIN en BZK verschillende oplossingsrichtingen in kaart gebracht, waarbij de achterliggende vraag is of statushouders met kinderen zonder partner in Nederland recht zouden moeten hebben op de alleenstaande ouderkop. Er zijn twee sporen overgebleven waarlangs een oplossing denkbaar is:

Optie "uitbreiding groep met recht op alleenstaande ouderkop".

- In lijn met de huidige praktijk voor statushouders wordt de WKB zodanig aangepast dat een persoon met kinderen die recht heeft op kindgebonden budget, recht heeft op de alleenstaande ouderkop indien de toeslagpartner niet op het BRP adres staat ingeschreven en zich in een onveilig gebied bevindt of van hem niet in alle redelijkheid kan worden verwacht bij te kunnen dragen in de kosten voor kinderen.¹ Daarmee krijgen statushouders waarvan de huwelijkspartner nog komt nareizen de alleenstaande ouderkop gedurende de tijd dat ze feitelijk alleen zijn.
- De uitbreiding van het partnerbegrip alleen van toepassing verklaren op statushouders leidt tot directe discriminatie. Directe discriminatie naar nationaliteit/ras kan niet gerechtvaardigd worden. Het is derhalve niet mogelijk om partners van statushouders anders te behandelen dan andere partners die gehuwd zijn, niet op hetzelfde adres wonen (in gevangenis, inrichting of woonachtig in het buitenland) en waarvan de partner door een laag inkomen niet in staat is bij te dragen in de kosten van kinderen. De uitbreiding voor deze genoemde groepen wijkt af van de oorspronkelijke bedoeling van de WKB, maar is in deze optie onvermijdelijk.
- De extra kosten voor deze optie komen naar schatting op €30 miljoen, waarvan €10 miljoen extra uitgaven omdat statushouders recht krijgen op de alleenstaande ouderkop en 20 miljoen extra "onvermijdelijke en

¹ Hierbij wordt voorgesteld aan te sluiten bij het inkomenscriterium in artikel 7a, tweede lid, van de Algemene Kinderbijslagwet. Daarin staat dat als de partner minder dan € 4895 verdient de rechthebbende recht heeft op een extra bedrag aan kinderbijslag. Er wordt echter wel aangesloten bij de Awir, waarbij de B/T zal kijken naar het toetsingsinkomen (andere definitie dan in de AKW)

onbedoelde" uitgaven voor overige groepen (partner in gevangenis, partners van EU werknemers). Voor deze kosten dient nog dekking gevonden te worden. Bij een afnemend aantal asielzoekers wordt deze verhouding schever. Tevens is er een opwaarts risico in de raming van de kosten vanwege mogelijke gedragseffecten.

- Voor deze wijziging is een wijziging van de WKB nodig. Een wetgevingstraject duurt 18 maanden + 2 maanden in verband met toepassing van de Wet raadgevend referendum. Uitvoering is dan mogelijk met ingang van 1 januari van een jaar t.
- Bij deze optie kijken we nog naar de periode waarover statushouders gemiddeld de alleenstaande ouderkop ontvangen en wat het financiële risico is dat zij lopen, wat zeer relevant is voor deze afweging.
- Deze optie wijkt af van wat u bij de behandeling van de Wet hervorming kindregelingen in de EK heeft aangegeven, namelijk compensatie voor alleenstaande ouders die de alleenstaande ouderkop mislopen in verband met een niet aanwezige maar wel bestaande partner, via maatwerk (bijzondere bijstand) door gemeenten. N.a.v. zorgen van de EK of de doelgroep daarmee voldoende wordt bereikt/gecompenseerd, heeft u toegezegd de mate waarin de gemeenten bijzondere bijstand verstrekken, te zullen monitoren. Na de zomer 2017 verwachten we de CBS-monitor over dit onderwerp waarna u de EK dient te informeren. Bij deze reactie aan de EK kunt u eventueel de optie van uitbreiding van de groep rechthebbenden voor de alleenstaande ouderkop alsnog naar voren brengen.

Optie "aanpassen uitvoeringspraktijk": B/T past de systemen aan waardoor statushouders met partner geen alleenstaande ouderkop ontvangen.

- In lijn met de huidige wetgeving krijgen gehuwde statushouders met kinderen de alleenstaande ouderkop niet toegekend. Daarmee worden statushouders gelijk behandeld als vergelijkbare groepen, zoals de ontvanger van het kindgebonden budget met gehuwde partner in de gevangenis of een instelling of EU-burgers met een partner die op een ander adres in het buitenland staat ingeschreven.
- Om dat te realiseren past de B/T het systeem zodanig aan dat de alleenstaande ouderkop voor de groep statushouders met partner in buitenland niet wordt toegekend. Dit is voor het systeem ingrijpend maar B/T heeft aangegeven dat het op termijn mogelijk is.
- Bij deze optie moet nog in kaart gebracht worden hoe ingrijpend de aanpassing voor B/T is, op welke termijn deze ingevoerd zou kunnen worden en of er extra uitvoeringskosten mee gemoeid zijn (en zo ja, hoeveel en wie die betaalt).
- Gemeenten kunnen via de bijzondere bijstand maatwerk leveren om het niet ontvangen van de alleenstaande ouderkop te compenseren.

Voor beide opties geldt dat wij nog nader kijken naar de consequenties. Daarnaast kijken wij naar de tussenoplossing voor bestaande gevallen en de noodzaak voor deze werkwijze van de B/T een juridische basis te creëren.

Het betreft hier een complex vraagstuk; omdat het beeld van beide opties momenteel nog niet compleet is kunnen we nog geen advies voorleggen.

**Directie Stelsel en
Volksverzekeringen**
Taakveld Volksverzekeringen,
WKB en andere SVB
regelingen

Datum
20 juli 2017

Onze referentie
2017-0000117876